Dosarul nr. 3-14/25; (2-25010408-02-3-27012025)

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

13 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența
Președintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
judecătorii Bostan Angela și Dașchevici Grigore
grefier Papuc Daniela

examinând în ședință publică acțiunea în contencios administrativ înaintată de Moroșan Maxim către Comisia Electorală Centrală, privind:

- anularea hotărârii nr. 3342 din 24.01.2025 „cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți", *prin care a fost respinsă cererea nr. CEC-7/18783 din 17 ianuarie 2025 privind înregistrarea grupului de inițiativă, în număr de 34 de membri, pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și a listelor de subscripție*;
- obligarea reexaminării cererii nr. CEC- 7/18783 din 17 ianuarie 2025 privind înregistrarea grupului de inițiativă, în număr de 34 de membri, pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și a listelor de subscripție în condițiile Codului electoral nr.325/2023 și Codului administrativ nr. 116/2018, cu emiterea unui act administrativ favorabil,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantului:

La 27 ianuarie 2025 Moroșan Maxim a sesizat instanța de judecată cu o acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorală Centrală (în continuare CEC), contestând Hotărârea CEC nr. 3342 din 24 ianuarie 2025, prin care a fost respinsă cererea nr. CEC-7/18783 din 17 ianuarie 2025 privind înregistrarea Grupului de Inițiativă format din 34 de membri pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului și a listelor de subscripție.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 14 ianuarie 2025 a avut loc o adunare a cetățenilor în municipiul Bălți, organizată conform prevederilor legale, unde s-a decis formarea Grupului de Inițiativă pentru susținerea referendumului privind revocarea primarului.

Această adunare a fost anunțată în prealabil autorităților locale și a fost documentată corespunzător, fiind redactat un proces-verbal semnat de cei 34 de membri participanți.

La 17 ianuarie 2025 Grupul de Inițiativă a depus la CEC o cerere de înregistrare a grupului, însoțită de următoarele documente justificative: Procesul-verbal al adunării cetățenilor din 14 ianuarie 2025; Lista participanților la adunare, incluzând datele lor personale și semnăturile acestora; Lista membrilor Grupului de Inițiativă, cu date de identificare complete; Textul întrebării propuse pentru referendum; Dovada notificării administrației locale despre organizarea

adunării; Cererea de desemnare a unui trezorier pentru administrarea resurselor grupului; Documente justificative privind motivele revocării primarului.

Conform prevederilor Codului Electoral al RM, Comisia Electorală Centrală avea obligația de a verifica doar aspectele formale ale cererii și de a înregistra Grupul de Inițiativă în termen de 7 zile, dacă toate condițiile legale erau respectate.

În ciuda acestui fapt, la 24 ianuarie 2025 CEC a emis Hotărârea nr. 3342, prin care a respins cererea de înregistrare, invocând lipsa faptelor confirmate privind motivele de revocare a primarului.

Reclamantul consideră că, Hotărârea CEC nr. 3342/24.01.2025, este nelegală, nefondată și abuzivă, invocând în susținerea poziției sale mai multe argumente.

În primul rând, a invocat că CEC a depășit atribuțiile sale, întrucât art. 221 din Codul Electoral prevede clar că, CEC are competența de a verifica respectarea condițiilor pentru înregistrarea grupului de inițiativă, nu de a analiza temeinicia motivelor pentru revocarea primarului.

CEC nu are competența de a evalua dacă faptele invocate sunt suficient de grave pentru revocarea primarului. Aceasta este o problemă ce trebuie decisă prin referendum sau analizată de instanțe.

La fel, consideră că CEC a interpretat greșit legea, or, a afirmat că nu există fapte confirmate care să justifice revocarea primarului.

Reclamantul susține că au fost depuse suficiente probe, incluzând: neexecutarea deciziilor Consiliului municipal Bălți de către primar; obstrucționarea activității administrației locale și a agenților economici; emiterea unor acte administrative ilegale, notificate de Cancelaria de Stat; plângeri și sesizări privind comportamentul abuziv al primarului.

Comisia de la Veneția recunoaște că revocarea unui primar prin referendum, este un instrument democratic legitim, dacă este reglementat legal și sprijinit de suficiente garanții legale.

La fel, reclamantul consideră că prin hotărârea CEC i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece autoritatea emitentă nu a motivat corespunzător hotărârea.

Conform art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice act administrativ trebuie să fie motivat clar pentru a permite contestarea sa.

Reclamantul susține că, un alt temei de anulare a hotărârii contestate, reprezintă încălcarea regulamentului privind înregistrarea grupurilor de inițiativă.

Regulamentul CEC nr. 1166/2023 stabilește condițiile pentru înregistrarea unui grup de inițiativă, care au fost în totalitate respectate de reclamant. CEC a adăugat condiții suplimentare neprevăzute de lege, ceea ce este ilegal.

În concluzii, reclamantul a invocat că această cerere de chemare în judecată reflectă o contestare a unei decizii abuzive a CEC, care a refuzat în mod nejustificat înregistrarea Grupului de Inițiativă.

Consideră că CEC a acționat în afara competențelor sale, încălcând dreptul cetățenilor de a decide prin referendum asupra menținerii în funcție a primarului Alexandr Petkov.

În baza celor expuse, reclamantul solicită instanței anularea hotărârii nr. 3342 din 24.01.2025 „cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți”, prin care a fost respinsă cererea nr. CEC-7/18783 din 17 ianuarie 2025 privind înregistrarea grupului de inițiativă, în număr de 34 de membri, pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și a

listelor de subscripție; obligarea reexaminării cererii nr. CEC- 7/18783 din 17 ianuarie 2025 privind înregistrarea grupului de inițiativă, în număr de 34 de membri, pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și a listelor de subscripție în condițiile Codului electoral nr.325/2023 și Codului administrativ al RM nr. 116/2018, cu emiterea unui act administrativ favorabil.

Argumentele autorității publice pârâte expuse în referința prezentată.

La 03 februarie 2025 Comisia Electorală Centrală a prezentat referința la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Moroșan Maxim, solicitând respingerea acesteia.

În motivarea poziției sale, pârâta a invocat că la depunerea cererii nu au fost îndeplinite mai multe condiții formale pentru înregistrarea grupului de inițiativă.

CEC a constatat mai multe nereguli în documentația depusă de Grupul de Inițiativă, printre care: Eroare în notificarea Primăriei privind organizarea adunării de constituire. Notificarea a fost înregistrată cu data greșită (10 ianuarie 2024 în loc de 10 ianuarie 2025), ceea ce ridică îndoieli cu privire la respectarea cerinței prevăzute de art. 221 alin. (1) din Codul electoral, conform căreia notificarea trebuie transmisă primarului cu cel puțin 3 zile înainte de desfășurarea adunării.

La fel, CEC a identificat probleme privind componența grupului de inițiativă.

Or, trei membri ai grupului (Nogali Vitalie, Andreanov Zinaida și Borisova Olga) nu aveau domiciliul sau reședința în Bălți, încălcând art. 221 alin. (1) din Codul electoral și pct. 124 din Regulamentul CEC nr. 1166/2023, care prevăd că, toți membrii trebuie să aibă domiciliul în unitatea administrativ-teritorială unde se inițiază referendumul. Un alt membru al grupului avea numele diferit față de cel înregistrat în Registrul de Stat al Alegătorilor.

Prin urmare, numărul membrilor validați scade de la 34 la 30, ceea ce poate pune sub semnul întrebării validitatea procedurii.

Un alt argument invocat de reprezentantul pârâtului, este lipsa unor „fapte confirmate” pentru justificarea referendumului.

CEC a analizat documentele depuse de Grupul de Inițiativă prin prisma prevederilor art. 217 alin. (3) din Codul electoral și a constatat că acestea nu conțin dovezi concludente care să demonstreze că primarul Alexandr Petkov a încălcat legile sau normele administrative într-un mod care să justifice inițierea referendumului.

CEC susține că, acuzațiile aduse primarului se bazează exclusiv pe declarațiile membrilor grupului de inițiativă, fără hotărâri judecătorești definitive, sancțiuni contravenționale sau alte probe obiective.

Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova stabilește că inițierea unui referendum nu poate fi motivată doar pe percepții subiective sau nemulțumiri politice, ci trebuie să fie susținută de probe legale clare și indiscutabile.

Pârâtul a mai invocat că, la desfășurarea referendumului urmează să fie respectat interesul public și stabilitatea funcției de primar.

În acest context, pârâtul invocă prevederile art. 112 din Constituția Republicii Moldova și art. 156 alin. (1) din Codul electoral, care prevăd că stabilitatea mandatului unui primar este un element esențial al autonomiei locale.

Curtea Constituțională a Moldovei și Comisia de la Veneția au afirmat că revocarea primarului trebuie să fie o măsură excepțională, iar procedura de inițiere trebuie să fie reglementată strict pentru a preveni eventuale abuzuri politice.

Un referendum de revocare, dacă este inițiat în mod abuziv sau fără temei juridic clar, poate deveni o ingerință arbitrară în exercitarea funcției publice a unui ales local.

CEC subliniază că, organizarea referendumului presupune cheltuieli semnificative din bugetul public, iar resursele financiare ale statului nu pot fi utilizate pentru inițiative lipsite de fundament legal solid.

Referitor la principiul proporționalității și protecția împotriva ingerințelor arbitrare, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 20/2015, a afirmat că măsurile care afectează mandatul unui ales local trebuie să fie proporționale și justificate prin probe solide. Comisia de la Veneția, în Opinia nr. 910/2017, arată că referendumul de revocare este acceptabil doar dacă este reglementat cu mare atenție și însoțit de garanții eficiente împotriva abuzurilor. Simpla nemulțumire a unei părți a electoratului, nu poate justifica inițierea unui referendum, deoarece ar deschide calea unor ingerințe repetate în activitatea primarilor, subminând principiile stabilității și bunei guvernări.

Referitor la necesitatea existenței unor acte administrative sau judiciare definitive, a menționat că art. 120 din Constituția Republicii Moldova și art. 254 din Codul de Procedură Civilă stabilesc că, hotărârile judecătorești sau actele administrative produc efecte juridice doar după ce devin definitive. Grupul de Inițiativă nu a prezentat niciun act administrativ sau judiciar definitiv care să demonstreze că primarul a comis fapte grave care să justifice un referendum. Invocarea unor acte administrative fără putere de lucru judecat sau a unor acuzații nedefinitive nu poate fi acceptată ca probă validă pentru inițierea unui referendum de revocare.

Poziția participanților la proces expusă în cadrul dezbaterilor judiciare;

Reclamantul Moroșan Maxim, în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, procedura citării legale fiind respectată, din care considerente Completul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa părții neprezente legal citate.

Reprezentantul pârâtului Comisia Electorală Centrală, Bondari Stanislav în ședința de judecată a exprimat dezacordul cu poziția reclamantului, solicitând respingerea acțiunii și susținând argumentele invocate în referință.

Aprecierea instanței;

Audiind reprezentantul părții prezent în cadrul ședinței de judecată, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând argumentele expuse în acțiune și în referința depusă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează că acțiunea în contencios administrativ este admisibilă, însă este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, din considerentele ce succed.

În privința admisibilității acțiunii, instanța de judecată reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 91 alin. (1) lit. a) din Codul electoral, (1) În sensul prezentului cod, prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care: a) se cere revizuirea, anularea, în tot sau în parte, ori emiterea unui act administrativ de către organul electoral, realizarea unei acțiuni sau obligarea organului electoral la inacțiune; […]

Conform art. 91 alin. (5) din Codul electoral, (5) Acțiunile în contencios administrativ privind legalitatea deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art.68 alin.(5/1), a hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și a deciziilor Consiliului Audiovizualului care au tangență cu reflectarea alegerilor, precum și cele privind acțiunile/inacțiunile acestora se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (Centru).

În conformitate cu prevederile art. 98 alin. (2) din Codul electoral, Curtea de Apel Chișinău (Centru) soluționează în primă instanță: […] a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale.

Conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, scopul legislației administrative Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținîndu-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

În speță, Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3342 din 24 ianuarie 2025 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți”, reprezintă un act administrativ defavorabil reclamantului Moroșan Maxim, în condițiile în care potrivit procesului-verbal al adunării de constituire a grupului de inițiativă din 14 ianuarie 2025, în calitate de conducător al grupului de inițiativă a fost ales Moroșan Maxim, care a și semnat cererea adresată CEC la 17.01.2025.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

În sensul respectiv, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Din coroborarea normelor enunțate rezultă că revendicarea dreptului propriu este una dintre condițiile fundamentale pentru ca acțiunea în contencios administrativ să treacă testul admisibilității. Cu alte cuvinte, pentru ca o acțiune în contencios administrativ să fie considerată

admisibilă, reclamantul trebuie să demonstreze că drepturile sale proprii au fost sau ar putea fi afectate de actul administrativ contestat.

Aceasta asigură că doar persoanele cu un interes juridic real și direct pot iniția astfel de acțiuni, garantând eficiența și relevanța procesului judiciar.

Revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată. În conținutul acestei cereri, reclamantul trebuie să invoce explicit vătămarea dreptului propriu. Expresiile utilizate în textul articolelor 17, 39 și 189 din Codul administrativ, cum ar fi „drept vătămat" și „încălcarea unui drept al său", se referă la drepturi subiective concrete. Astfel, reclamantul trebuie să specifice în mod clar și precis care sunt drepturile sale subiective care au fost încălcate de actul administrativ contestat. De altfel, circumstanțe ce au fost respectate de către Moroșan Maxim, care acționând ca conducător al grupului de inițiativă privind organizarea referendumului local, a invocat vătămarea dreptului prin respingerea cererii sale adresate CEC la 17.01.2025.

Respectiv, actul administrativ contestat, reprezintă actul final emis pe marginea procedurii administrative inițiate la cererea lui Moroșan Maxim.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); […]

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, reieșind din cerințele formulate, Completul de judecată apreciază că acțiunea înaintată de reclamantul Moroșan Maxim reprezintă o acțiune în obligare, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în contestare constă în anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii unui act administrativ individual favorabil prin care să fie acceptată cererea formulată de Moroșan Maxim la 17.01.2025.

În circumstanțele expuse se constată admisibilitatea acțiunii.

În privința fondului acțiunii, instanța de judecată reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93, iar potrivit art. 221 alin. (1) al aceluiași act normativ, autoritățile publice sunt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

În virtutea art. 93 Cod administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Din actele cauzei rezultă că, în data de 17 ianuarie 2025 la Comisia Electorală Centrală a fost înregistrată cu nr. de intrare CEC-7/18783 cererea privind înregistrarea grupului de

inițiativă, în număr de 34 de membri, pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și a listelor de subscripție, cererea fiind semnată de Moroșan Maxim, conducătorul grupului de inițiativă, însoțită de următoarele documente:

a) procesul-verbal al ședinței adunării de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea domnului Alexandr Petkov din funcția de primar al municipiului Bălți;

b) lista participanților la adunarea de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea domnului Alexandr Petkov din funcția de primar al municipiului Bălți, pe suport de hârtie și în format electronic, care cuprinde: numele, prenumele, sexul, anul nașterii, IDNP, domiciliul/reședința temporară și semnătura participantului;

c) lista membrilor grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea domnului Alexandr Petkov din funcția de primar al municipiului Bălți, pe suport de hârtie și în format electronic, cu indicarea datelor de identitate ale acestora: nume, prenume, sexul, data, luna, anul nașterii, IDNP, domiciliul/reședința temporară a acestora, datele de contact (nr. de telefon și e-mail), calitatea deținută în cadrul grupului de inițiativă, data și semnătura membrului grupului;

d) textul întrebării preconizate a fi supuse referendumului;

e) dovada de comunicare autorității administrației publice locale despre organizarea adunării de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, în care sunt indicate timpul, locul și scopul adunării;

f) cererea în formă scrisă a conducătorului grupului de inițiativă privind desemnarea persoanei responsabile de finanțele grupului de inițiativă (trezorierul);

g) setul de documente prezentate drept confirmare a motivelor invocate pentru inițierea referendumului de revocare a domnului Alexandr Petkov din funcția de primar al mun. Bălți.

În conformitate cu art. 221 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022, grupul de inițiativă pentru inițierea referendumului local se constituie, în cadrul unei adunări, la care trebuie să participe cel puțin 30 de persoane cu drept de vot care au domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

Analizând materialele dosarului administrativ Completul judiciar a stabilit că, conform documentelor prezentate, adunarea cetățenilor pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți a avut loc pe 14 ianuarie 2025, ora 12:00, în incinta hotelului Bălți (adresa: mun. Bălți, str. Mihail Sadoveanu, nr. 1).

În procesul-verbal al adunării este consemnat că la aceasta au participat 34 de cetățeni.

Potrivit procesului-verbal al adunării de constituire a grupului de inițiativă din 14 ianuarie 2025, grupul de inițiativă a fost constituit din 34 de membri, iar în calitate de conducător al grupului de inițiativă a fost ales Moroșan Maxim. În cadrul ședinței, conducătorului grupului de inițiativă i-a fost delegată atribuția de modificare/completare atât nominală, cât și numerică a componenței grupului de inițiativă. Lista participanților la adunarea de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, conține semnăturile tuturor celor 34 de persoane prezente la adunarea cetățenilor.

În procesul-verbal al ședinței adunării de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea domnului Alexandr Petkov din funcția

de primar al municipiului Bălți, este menționat că motivul de fapt și de drept pentru înaintarea inițiativei de organizare a referendumului de revocare a acestuia din funcție, a fost neîndeplinirea atribuțiilor de bază ale primarului prevăzute la art. 29 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, și anume:

1) neexecutarea (integrală sau parțială) a deciziilor Consiliului municipal Bălți (de ex., nr. 2/55 din 28 martie 2024 „Cu privire la promovarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de administrator al întreprinderii municipale „Aprovizionare mun. Bălți”; nr. 3/1 din 24 aprilie 2024 „Cu privire la eliberarea dlui Maxim Calmațui din funcția de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți” și numirea dnei Cristina Sochirca în calitate de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți”;

2) neasigurarea executării integrale a recomandărilor aprobate de Consiliul municipal Bălți ce țin de organizarea și desfășurarea evenimentelor în masă și sărbătorilor în piața V. Alecsandri ca urmare a examinării și aprobării Raportului Comisiei ad-hoc pentru stabilirea tuturor circumstanțelor instalării și funcționării pe piața V. Alecsandri în perioada 15 ianuarie – 5 februarie 2024 a utilajului pentru atracțioane pentru copii;

3) neasigurarea convocării ședințelor Consiliului municipal Bălți la cererea a cel puțin 1/3 din numărul total de consilieri (de ex., pe data de 22 noiembrie 2024 și ulterior pe data de 18 decembrie 2024) sau convocarea ședințelor Consiliului municipal Bălți cu încălcarea procedurilor și termenelor prevăzute de Regulamentul privind constituirea și funcționarea consiliului municipal Bălți, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.3/55 din 6 aprilie 2021 (ex., ședințele convocate pe 19 și 24 decembrie 2024);

4) ignorarea cererii a cel puțin l/3 din numărul total de consilieri privind convocarea pentru data de 22 noiembrie 2024 a ședinței extraordinare a Consiliului municipal Bălți;

5) neasigurarea procedurii de înregistrare a consilierilor municipali prezenți, neasigurarea părții solemne la deschiderea ședinței (onorarea Imnului de Stat și Drapelului de Stat, precum și Imnului și Drapelului mun. Bălți), ceea ce s-a repetat și la deschiderea ședinței din 18 decembrie 2024;

6) protecționism și acoperire politică directă în ceea ce privește menținerea în funcție a viceprimarilor actuali în privința cărora majoritatea consilierilor municipali și-au exprimat votul de neîncredere prin Deciziile Consiliului municipal Bălți nr. 8/1 și nr.8/32 din 11 decembrie 2024, inclusiv în urma examinării informațiilor și probelor din Raportul comisiei ad-hoc pentru stabilirea tuturor circumstanțelor instalării și funcționării pe piața V. Alecsandri, în perioada 29 noiembrie 2023 – 11 februarie 2024 a utilajului pentru atracțioane pentru copii, aprobate prin decizia Consiliului municipal Bălți din 8 februarie 2024, precum și în legătură cu expirarea termenului de exercitare a mandatului de viceprimar al municipiului Bălți;

7) politizarea funcției de primar și acuzații absolut neîntemeiate în spațiul public și pe rețele sociale ale reprezentanților unui partid politic de așa-zisă „pedofilie politică”, prin care primarul a încălcat normele morale și etice, valori tradiționale ale poporului multietnic care trăiește pe acest pământ, nu a avut stimă și respect față de copii și persoanele de vârsta a 3-a;

8) crearea obstacolelor în activitatea cotidiană pentru autorități și instituții publice, întreprinderi municipale și agenți economici (de ex., neeliberarea autorizațiilor pentru reparația podurilor la drumul de centură, fapte pentru care în privința primarului a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, dosarul contravențional se află pe rol la Judecătoria Bălți, sau neeliberarea actelor permisive pentru construirea de către S.R.L. „Galgan” și S.R.L. „Stroy Lux” a unui centru comercial (mall) pe str. N. Iorga, încălcarea legislației privind protecția datelor cu

caracter personal ale unui administrator al întreprinderii municipale, fapt pentru care Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a emis un act administrativ și a constatat o contravenție, etc., prin care sunt încălcate drepturile oamenilor de afaceri și în întregime interesele comunității locale);

9) neprezentarea în mod transparent și deschis a datelor veridice și fără erori despre executarea bugetului municipal pentru anul 2024 și proiectul bugetului municipiului Bălți pentru anul 2025 (de ex., din cauza efectuării unor calcule incorecte și comiterii unor greșeli, copiii din familii social vulnerabile din cadrul instituțiilor de învățământ din municipiul Bălți (grădinițe, gimnazii, licee) au rămas la începutul anului 2025 fără mâncare caldă (prânz)).

Astfel, procesul-verbal al ședinței din 14 ianuarie 2025 consemnează în calitate de argumente ale existenței temeiurilor stabilite la art. 217 alin. (3) din Codul electoral, aceste 9 aspecte de mai sus, fiind însoțit de acte și informații confirmative.

În susținerea celor invocate la punctul 1 de pe ordinea de zi a ședinței de constituire a grupului de inițiativă, au fost prezentate documentele ce urmează.

Cu privire la Decizia nr. 3/1 din 24.04.2024 „Cu privire la eliberarea dlui Maxim Călmățui din funcția de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți” și numirea dnei Cristina Sochircă în calitate de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți”: Copia Deciziei nr. 3/1 din 24.04.2024 „Cu privire la eliberarea dlui Maxim Călmățui din funcția de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți” și numirea dnei Cristina Sochircă în calitate de administrator interimar al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți”; Dispoziția primarului nr. 73-P din 29 aprilie 2024 cu privire la îndeplinirea temporară a atribuțiilor funcției temporar absente de administrator al Î.M. „Direcția reparații și construcții drumuri Bălți”; Notificarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova prin care se solicită abrogarea Dispoziția primarului nr. 73-P din 29 aprilie 2024; Răspunsul OTC Bălți nr. 1306-OT1-276 adresat doamnei Cristina Sochircă; Demersul domnului Vitalie Nogali adresat primarului municipiului Bălți; Răspunsurile primarului către Vitalie Nogali și Sergiu Gramă; Sesizările adresate Comisiei juridice, numiri și imunități și Comisiei administrație publică și dezvoltarea regională ale Parlamentului Republicii Moldova formulate de domnul Vitalie Nogali; Răspunsurile Comisiei juridice, numiri și imunități și Comisiei administrație publică și dezvoltarea regională ale Parlamentului Republicii Moldova; Răspunsul nr. 1306/OT1-590 al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat; Decizia Centrului Național pentru protecția Datelor cu Caracter Personal nr. 306 din 30 octombrie 2024;

Cu referire la Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 2/55 din 28 martie 2024 „Cu privire la promovarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de administrator al Întreprinderii Municipale „Aprovizionare mun. Bălți”: Demersul nr. 83/CMB-2024 al domnului Vitalie Nogali; Răspunsul primarului municipiului Bălți nr. P03-03/2992 din 30 august 2024 către domnul Vitalie Nogali; Solicitarea de informații (prin intermediului poștei electronice) a doamnei Diana Rosipanu; Răspunsul secretarului interimar al Consiliului municipal Bălți nr. P03-03/3031 către domnul Vitalie Nogali; Răspunsul primarului municipiului Bălți nr. P03-03/4416 din 3 decembrie 2024 către domnul Vitalie Nogali; Răspunsul secretarului Consiliului municipal Bălți nr. P03/02/4369 către domnul Vitalie Nogali; Hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 13 septembrie 2024.

În susținerea celui de-al doilea aspect, setul de documente conține răspunsul secretarului municipiului Bălți nr. P03-03/2149 din 3 septembrie 2024 către domnul Vitalie Nogali și o captură de ecran cu postarea făcută de domul Petcov Alexandr pe rețele sociale. La fel, conex

subiectului invocat, a fost prezentat și un demers al unui grup de consilieri din 19 noiembrie 2024.

Pentru argumentarea aspectelor de la subpunctele 3) și 4) au fost prezentate 6 dispoziții ale primarului privind convocarea ședinței Consiliului municipal Bălți, corespondența aferentă inițiativei unor consilieri de a convoca ședința extraordinară a consiliului pe 22 noiembrie 2024 și 18 decembrie 2024.

Privitor la aspectul invocat de consilieri la subpunctul 8, a fost prezentară Hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Central din 3 septembrie 2024.

La cel de-al nouălea aspect, invocat la punctul întâi al procesului-verbal, a fost prezentat un anunț al Direcției Învățământ, Tineret și Sport mun. Bălți.

Totodată, au fost prezentate informații privitor la 7 dosare aflate pe rol.

În cadrul procedurii administrative a fost audiat în scris și poziția Primarului mun. Bălți referitor la argumentele invocate în susținerea inițiativei privind desfășurarea referendumului local.

Ultimul a prezentat opinia scrisă prin care a contestat legalitatea și temeinicia inițiativei de organizare a referendumului local pentru revocarea sa.

Argumentele sale s-au bazat pe mai multe aspecte juridice și procedurale:

1. Lipsa unor baze juridice solide. Primarul susține că acuzațiile aduse împotriva sa sunt nefondate, întrucât nu există hotărâri de judecată sau sancțiuni aplicate de organele competente care să dovedească presupusele ilegalități și abuzuri invocate.
2. Neexecutarea unor decizii ale Consiliului municipal. Acestea au fost fie explicate prin corespondență oficială, fie contestate în instanță, ceea ce înseamnă că situația este încă în proces de clarificare juridică.
3. Aspecte procedurale neregulamentare. Procesul-verbal al ședinței grupului de inițiativă nu a fost semnat conform prevederilor legale, iar înregistrările video ridică suspiciuni asupra modului în care s-a desfășurat votul.
4. Interdicția organizării referendumului în stare de urgență. Primarul face trimitere la Codul electoral, argumentând că în contextul stării de urgență declarate de Parlament, desfășurarea unui referendum local, nu este permisă.

În acest context, Petkov Alexandr a solicitat respingerea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă, invocând atât vicii de procedură, cât și restricțiile impuse de cadrul legislativ.

În scopul elucidării tuturor circumstanțelor necesare examinării cererii de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, CEC a solicitat punctul de vedere al conducătorului grupului de inițiativă privind documentele depuse și faptele invocate de către primarul municipiului Bălți.

Moroșan Maxim, fiind conducătorul grupului de inițiativă, a depus nota informativă împreună cu anexele la aceasta, fiind înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/18841 din 24 ianuarie 2024, în care s-a invocat că: analiza simplă a faptelor și circumstanțelor invocate în scrisoarea primarului municipiului Bălți, încă o dată demonstrează că toate așa-zisele „activități” ale domnului A. Petkov în calitate de primar al municipiului Bălți pe parcursul perioadei noiembrie 2023 - ianuarie 2025 au fost desfășurate cu încălcarea gravă ale normelor legale care reglementează activitatea sa (Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local, Codul administrativ al RM nr.116/2018, Regulamentul privind constituirea și funcționarea Consiliului municipal Bălți, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.3/55 din 06.04.2021 etc.), precum și sunt confirmate prin documente argumentele că primarul mun. Bălți A. Petkov nu respectă interesele comunității

locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile sale de ales local prevăzute de lege și a încălcat normele morale și etice, ceea ce atestă temeinicia procedurii de inițiere a referendumului local pentru revocarea din funcție a primarului și corespunderea acesteia cerințelor art. 217 alin. (3) din Codul electoral nr.325/2022.

Subsumând punctul de vedere al participanților la proces, normele de drept material și procesual, constatând starea de fapt, instanța de judecată conchide despre necesitatea adoptării unei soluții de respingere a acțiunii, din motivele ce succed.

Din dosarul administrativ rezultă că, comunicarea autorității administrației publice locale despre organizarea adunării de constituire a grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului local privind revocarea primarului municipiului Bălți, a fost înregistrată de către Primăria municipiului Bălți cu data de 10 ianuarie 2024.

Conform art. 221 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022, cu cel puțin 3 zile înainte de adunare, inițiatorii sunt obligați să comunice în scris primarului, timpul, locul și scopul desfășurării adunării.

Astfel, se constată indicarea greșită a numărului de înregistrare.

Comisia Electorală Centrală examinând lista membrilor grupului de inițiativă, a constatat că următoarele persoane: Nogali Vitalie (poziția nr. 3), Andreanov Zinaida (poziția nr. 15) și Borisova Olga (poziția nr. 18), nu au înregistrare la domiciliu și/sau reședință.

Conform art. 221 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022 și pct. 124 al Regulamentului privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, grupul de inițiativă trebuie să includă cel puțin 20 de persoane cu drept de vot care au domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective și care au participat la adunarea de constituire.

Completul judiciar a verificat argumentul invocat de autoritatea publică în actul administrativ contestat și a stabilit că, la cererea de chemare în judecată reclamantul a anexat copiile buletinelor persoanelor vizate, din care rezultă că acestea domiciliază în mun. Bălți.

Respectiv, Completul de judecată nu poate fi de acord cu argumentul pârâtului că aceste persoane nu puteau fi înregistrate în calitate de membri ai grupului de inițiativă în vederea inițierii referendumului de revocare a primarului municipiului Bălți.

Însă, acest fapt nu denotă temeinicia acțiunii reclamantului, or, acest aspect reprezintă doar una din încălcările identificate de CEC la examinarea cererii formulate de Moroșan Maxim la 17.01.2025.

Ce ține de argumentul Comisiei Electorale Centrală că prenumele persoanei de la poziția nr. 31 din listă, nu coincide cu cel din Registrul de stat al alegătorilor, Completul judiciar menționează că reclamantul nu a prezentat careva înscrisuri pentru a combate acest argument, la fel nici o mențiune în acest sens nu a fost făcută în cererea de chemare în judecată.

Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 123 alin. (6) din Cod de procedură civilă, acest argument al pârâtului rămâne valabil și se menține de instanța de judecată, însă nu poate avea o influență semnificativă asupra soluției emise pe marginea cererii lui Moroșan Maxim, în condițiile în care art. 221 alin. (1) din Cod electoral prevede că: (1) În cazul în care inițiativa desfășurării referendumului local vine de la cetățeni, se constituie un grup de inițiativă, format din cel puțin 20 de cetățeni cu drept de vot care au domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective. La adunarea de constituire a grupului de inițiativă trebuie să participe cel puțin 30 de persoane.

Argument principal invocat de Comisia Electorală Centrală în susținerea soluției de respingere a cererii reclamantului Moroșan Maxim, cu care ultimul exprimă dezacordul, este faptul că, grupul de inițiativă nu a prezentat probe veritabile care ar demonstra existența temeiurilor de inițiere a referendumului privind revocarea primarului din funcție.

Reclamantul a susținut că a prezentat suficiente probe care se încadrează în prevederile art. 217 alin. (3) din Cod electoral și că argumentele contrare ale Comisiei sunt nefondate.

În acest context, Completul judiciar reține că în conformitate cu art. 217 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, Revocarea primarului prin referendum poate fi inițiată în cazul în care acesta nu respectă interesele comunității locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege, încalcă normele morale și etice, fapte confirmate în modul stabilit.

Din conținutul dispoziției legale enunțate rezultă că, pentru inițierea referendumului local pentru revocarea primarului este necesară întrunirea cumulativă a două condiții, și anume:

1) întrunirea unuia dintre temeiurile de revocare (primarul nu respectă interesele comunității locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege, încalcă normele morale și etice), și,

2) faptele urmează a fi confirmate în modul stabilit.

Din interpretarea prevederilor legale citate, în special a sintagmei „fapte confirmate în modul stabilit”, Comisia Electorală Centrală corect a concluzionat că temei de inițiere a procedurii de revocare a primarului din funcție prin referendum, adică temei pentru inițierea referendumului în acest sens, poate servi nerespectarea intereselor comunității locale, neexercitarea în mod adecvat atribuțiilor de ales local prevăzute de lege, încălcarea normelor morale și etice pe care are îndatorirea de a le respecta.

Iar, cel mai important aspect, asupra căruia urmează a fi atrasă atenția, reprezintă anume modul de confirmare a temeiurilor invocate, or probele prezentate trebuie să fie incontestabile, urmând să se regăsească atât în dosarul administrativ, cât și în motivarea actului administrativ de inițiere a referendumului.

În condițiile descrise, Completul de judecată este de acord cu argumentele autorității emitente invocate în actul administrativ contestat că, faptele imputate primarului de nerespectare a intereselor comunității locale, de neexercitare în mod adecvat a atribuțiilor de ales local, de încălcare a normelor morale și etice, nu se bazează pe altceva decât pe declarațiile membrilor grupului de inițiativă, astfel lipsind: hotărâri judecătorești definitive (condamnări penale, contravenționale, civile), decizii ale agenților constatatori de sancționare contravențională, acte de constatare ale autorităților de control (spre ex., ale Autorității Naționale de Integritate, Curții de Conturi, etc.) sau orice alte probe în afară de simple declarații.

Conform art. 3 din Codul administrativ, Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Deci, cadrul legal stabilește expres că exercitarea unor drepturi, în cazul de față a dreptului de inițiere a referendumului, presupune respectarea drepturilor altor persoane, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Interesul public în aria de administrare locală, consfințit inclusiv în art. 112 din Constituție, în coroborare cu art. 156 alin. (1) din Codul electoral, reprezintă stabilitatea funcției de primar pe durata mandatului acestuia, care poate fi întrerupt numai în condițiile legii, ceea ce asigură realizarea principiilor stabilite de Carta europeană a autonomiei locale, Strasbourg, 15 octombrie 1985.

Cadrul legal național asigură stabilitatea funcției de primar pe durata mandatului, ca element cheie al autonomiei locale, fiind prevăzute temeiuri exhaustive, în baza cărora colectivitatea locală poate iniția procedura de revocare a acestuia prin referendum, acestea fiind:

- nerespectarea intereselor comunității locale;
- neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege;
- încălcarea normelor morale și etice.

Legiuitorul a stabilit expres precondiția în baza căreia aceste temeiuri încep efectiv să producă efectul juridic de naștere a dreptului de inițiere a referendumului de revocare a primarului ca element de ingerință în dreptul ultimului de a-și exercita în mod continuu mandatul, și anume, ca aceste temeiuri să fie confirmate în modul stabilit.

În acest sens, Comisia just a reținut concluziile Curții Constituționale expuse în pct. 61 din Hotărârea nr. 20/2015, potrivit cărora, o normă urmează a fi edictată în sensul aplicării acesteia. Imposibilitatea aplicării face norma inexistentă. Adică, după cum s-a notat inclusiv în pct. 31 din Decizia Curții Constituționale nr. 8/2020, *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării).

Astfel, în aceste împrejurări CEC corect a concluzionat că inițierea procedurii de revocare a primarului, în lipsa faptelor (temeiurilor) stabilite în modul corespunzător, este contrară legii și interesului public, bazat pe echilibrul garanțiilor într-un stat de drept.

Referendumul local constituie un proces normal într-un stat democratic și reprezintă consultarea cetățenilor în probleme de interes deosebit pentru localitate.

Totodată, acest exercițiu democratic de inițiere a procedurii de revocare a primarului ales în mod legal, poate avea loc doar în strictă conformitate cu normele de drept și respectarea bunei-credințe la inițierea acestui proces.

Instanța de judecată acceptă argumentarea pârâtului că o abordare contrară, ar însemna o ingerință arbitrară în exercitarea mandatului de primar, bazată pe criterii declarative, nesusținute de temeiuri legale, nefiind acceptabilă într-un stat de drept, prin urmare este inadmisibilă în activitatea administrativă, al cărei scop de bază este acela de a asigura interesele legitime ale societății.

În conformitate cu prevederile art. 93 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția atribuite exclusiv sferei sale.

Reclamantul inițiind procedura administrativă în speță, nu a ținut cont de faptul că în procedura administrativă aferentă inițierii referendumului de revocare a primarului, CEC nu are competență de a da apreciere unor fapte atribuite în competența altor autorități (exemplu, neexecutarea hotărârilor judecătorești), ceea ce ar fi o ingerință arbitrară în sfera de competență a acestora, ci existența confirmării legale a faptului invocat și în cazul în care această confirmare există, corelarea cu temeiul de inițiere.

CEC corect a relevat că, nu orice încălcări admise de către primar în exercitarea funcțiilor administrative, reprezintă temei de inițiere a referendumului, ci numai acele fapte prin care se încalcă interesul public al comunității, și nu interesele individuale și/sau se atestă o exercitare inadecvată a funcțiilor primarului, ținând cont de principiul proporționalității și interesului general al societății, garantate de Codul administrativ.

Un alt aspect important asupra căruia absolut întemeiat a accentuat pârâtul, este faptul că, orice organizare a referendumului necesită resurse financiare ale statului.

Respectiv, utilizarea acestora pentru inițiative arbitrare nebazate pe acte concludente și care au puterea lucrului decis/judecat, pe nemulțumiri subiective, ar fi în contradicție cu interesul legitim urmărit al colectivității de a fi efectuată activitatea administrativă în concordanță cu

principiile bunei guvernări și de a fi utilizate resursele bugetare eficient și eficace în conformitate cu art. 11 alin. (1) din Legea nr. 181/2014.

În acest sens, sunt relevante concluziile Comisiei de la Veneția, expuse pe marginea problemei abordate în Opinia nr. 910/2017 și anume:

- La pct. 105 - „*Cea mai critică întrebare este dacă actele sau comportamentele primarului care ar trebui, în mod normal, să facă obiectul unei decizii judiciare pot fi printre motivele acceptabile pentru revocarea populară. Poziția Comisiei de la Veneția în această privință este clară: acolo unde este permisă de legislația națională, procesul de revocare ar trebui inițiat doar ca un mijloc - **de natură excepțională** - de angajare a responsabilității politice a oficialului ales vizat; pentru a asigura independența necesară și **o evaluare obiectivă**, nici o decizie a alegătorilor nu ar trebui să intervină în acele chestiuni - cum ar fi acuzațiile privind comiterea unor anumite infracțiuni specifice - care (ar trebui) să cadă exclusiv în domeniul instanțelor judecătorești. În astfel de cazuri, care implică responsabilitatea juridică a autorilor infracțiunilor în cauză, revocarea nu va fi un mecanism adecvat de îndepărtare din funcție*".

- La pct. 122 - „*În opinia Comisiei de la Veneția, revocarea primarilor poate fi considerată un instrument democratic acceptabil, deși excepțional, doar atunci când este prevăzută de legislația națională sau regională, dacă este reglementată cu mare atenție și însoțită de **garanții procedurale adecvate și eficiente pentru a preveni abuzul acesteia***".

Subsidiar, în prezenta procedură administrativă, în corelare cu poziția Comisiei de la Veneția reprodusă supra, sunt relevante constatările Curții Constituționale, formulate în pct. 32-36 din Decizia nr. 96/2017, privitor la criticile vizând neconstituționalitatea articolului 177 alin. (2) din Codul electoral [în redacția anului 2017], potrivit căruia revocarea primarului prin referendum putea fi inițiată în cazul în care acesta nu respecta interesele comunității locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege sau încălca normele morale și etice:

„32. *În același timp, Comisia de la Veneția a relevat că, pentru a garanta liberul exercițiu al mandatului de ales local, în conformitate cu Carta europeană a autonomiei locale, dispozițiile legale care stabilesc temeiurile încetării înainte de termen a mandatului trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate numai în cazuri excepționale (a se vedea CDL-AD(2014)022, §27).*

33. Așadar, Curtea constată că, potrivit art. 177 alin. (2) din Codul electoral, primarul poate fi revocat prin referendum, în cazul în care acesta, (1) nu respectă interesele comunității locale, (2) nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege sau, (3) încalcă normele morale și etice.

34. Totodată, Curtea observă că art. 186 alin. (2) din Codul electoral stabilește că decizia privind desfășurarea referendumului local trebuie să cuprindă motivele revocării primarului.

35. Prin urmare, Curtea subliniază că la adoptarea deciziei privind desfășurarea referendumului local pentru revocarea primarului, atât consiliul local, cât și instanța de judecată, în cazul în care inițiativa desfășurării referendumului local pentru revocarea primarului vine de la cetățeni, nu trebuie să se limiteze la reiterarea temeiurilor formale prevăzute de Codul electoral, ci are sarcina de a motiva aplicarea în concret a acestor temeiuri circumscrise fiecărui caz particular.

36. Mai mult, Curtea reține că la baza hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu privire la stabilirea datei desfășurării referendumului local privind revocarea primarului trebuie să stea o decizie motivată, care cuprinde argumente factologice relevante și suficiente, care să justifice revocarea primarului din funcție".

În context, Comisia de la Veneția și Directoratul General Drepturile Omului și Statul de Drept al Consiliului Europei, în Avizul „amicus curiae” din 16 noiembrie 2020, a considerat că, în principiu, securitatea termenului fix al mandatelor membrilor organelor constituționale servește scopul asigurării independenței lor față de presiunea externă.

Astfel, este cert că principiul respectiv instituie condiționarea retragerii unui mandat obținut în condițiile legii, doar în strictă conformitate și cu respectarea întocmai a condițiilor de retragere a acestuia.

În circumstanțele expuse, Completul judiciar consideră că Comisia Electorală Centrală examinând cererea lui Moroșan Maxim privind inițierea referendumului local privind revocarea primarului Bălți din funcție deținută, just a concluzionat că, alegațiile membrilor grupului de inițiativă cu privire la prezența în speță a motivelor de revocare a primarului din funcție, nu pot fi considerate ca fiind „fapte confirmate în modul stabilit“, ceea ce conduce, în lumina art. 217 alin. (3) din Codul electoral, la respingerea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă, or, în lipsa faptelor confirmate, lipsesc condițiile instituite de legiuitor pentru demararea procedurii de acordare a votului de neîncredere primarului prin referendum.

Din ansamblu normelor de drept, în raport cu pozițiile Curții Constituționale și ale Comisiei de la Veneția, se atestă faptul că, inițierea procedurii de revocare a primarului urmează a fi privită ca o operațiune excepțională, care trebuie evaluată în strictă conformitate cu legea, obiectiv motivată, astfel încât să nu fie admis un abuz arbitrar și o imixtiune inadmisibilă în exercitarea mandatului.

În consecință, Completul judiciar apreciază cu certitudine caracterul neîntemeiat al argumentelor reclamantului Moroșan Maxim, care nu generează opozabilitatea instanței atât timp cât aceste alegații nu au fost confirmate prin probe relevante și admisibile, astfel în viziunea instanței de judecată, toate argumentele și afirmațiile invocate de către reclamant, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de judecată apreciindu-le ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.

În contextul celor expuse, Completul specializat conchide că Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3342 din 24 ianuarie 2025, este legală și întemeiată.

Or, de către autoritatea publică pârâtă a fost respectată procedura de emitere a actului administrativ, actul este emis de către un organ competent și în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, astfel că instanța nu a constatat admiterea a careva abateri de lege la emiterea actului administrativ individual defavorabil contestat, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, iar contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament, ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamantului nu există.

Ținând cont de faptul că acțiunea de contencios administrativ cu care a fost sesizată instanța de judecată este o acțiune în obligare, iar în urma efectuării controlului judecătoresc asupra actului administrativ contestat s-a stabilit netemeinicia pretenției reclamantului privind anularea hotărârii CEC, subsecvent urmează a fi respinsă și pretenția subsecventă privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, pretenție care indisolubil este legată de pretenția de bază, urmărește aceiași soartă, adică se respinge ca neîntemeiată.

Generalizând circumstanțele descrise în coraport cu normele legale aplicabile speței, instanța de judecată conchide necesară adoptarea unei soluții de respingere ca neîntemeiată a acțiunii înaintate de Moroșan Maxim.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Moroșan Maxim.

Hotărârea este executorie de la emitere, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de trei zile.

Președintele ședinței, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore